

نوق شهروندی هدیه الهی و جزو حقوق ذاتی و فطری انسان هاست. از صفات انسانی محسوب می شود ، کس ی تواند هدیه کند ، غیرقابل انتقال است ، تقسیم ناپذیر است ، عناصر آن لازم و ملزوم یکدیگر هستند ، جهانی اس یرا حق مسلم هر عضو خانواده بشری است و هر فرد در هر مکانی که باشد و از هر رنگ ، نژاد ، جنس ، زبان هبی که باشد استحقاق برخوردار از آن را دارد.

نوق شهروندی منبعث از تعالیم اسلام می باشد ؛ این مفاهیم امروزه جهانی شده و ارزش معنوی پیدا کرده است.

حقوق شهروندی در محتوای قانون اساسی

نتوای قانون اساسی در رابطه با حقوق شهروندی به ۳ دسته تقسیم می شود.

مته نخست: حقوقی که بدون قید و شرط حق همه افراد جامعه شناخته می شود که بیشترین اصول (۱۶ اصل) ، نوق شهروندی مربوط می شود ، مانند تامین امنیت قضایی عادلانه شهروند ، مسکن ، انتخاب شغل

مته دوم: قوانینی است که در متن اصل قانون مقید و محدود شده که قید حکم به قانون تعیین گردیده است (۷ اصل) بید ممنوع است ، مگر به حکم قانون «

مته سوم: قوانینی است که ناظر بر (حقوق مشروط) شهروندان است که اصل شرط در متن قانون لحاظ شده است (۵ اصل) مانند عدم اطلاع به مبانی اسلام ، عدم نقض استقلال ، آزادی ، وحدت ملی و موازین اسلامی ، عدم مخالف اسلام و مصالح عمومی و حقوقی دیگران.

نوق شهروندی در قانون برنامه چهارم اقتصادی ، اجتماعی ، فرهنگی توسط جمهوری اسلامی ایران از تاریخ اوردین ۱۳۸۴ لازم الاجرا بوده است.

لت موظف است به منظور ارتقای حقوق انسانی ، استقرار زمینه های رشد و تعالی و احساس امنیت فردی تماعی در جامعه و تربیت نسل فعال ، مسوولیت پذیر ، ایثارگر ، مومن ، رضایتمند ، برخوردار از وجدان کاری ، انضباط حیه تعاونی و سازگاری ، اجتماعی ، متعهد به انقلاب و نظام اسلامی و شکوفایی ایران و مفتخر به ایرانی بودن شور حقوق شهروندی را مشتمل بر محورهای ذیل تنظیم و تصویب نماید:

الف) تامین آزادی و صیانت از آرای مردم و تضمین آزادی، در حق انتخاب شدن و انتخاب کردن
ب) حفظ و صیانت از حریم خصوصی افراد

ج) هدایت فعالیت های سیاسی ، اجتماعی به سمت فرآیندهای قانونی و حمایت و تضمین امنیت فعالیت ها و
اجتماعات قانونی

د) ترویج مفاهیم وحدت آفرین و احترام آمیز نسبت به گروه های اجتماعی و اقدام مختلف در فرهنگ ملی

ه) تامین آزادی و امنیت لازم برای رشد تشکل های اجتماعی در زمینه صیانت از حقوق کودکان و زنان

و) ارتقای احساس امنیت اجتماعی در مردم و جامعه

ز) پرورش عمومی قانون مداری و رشد فرهنگ نظم و احترام به قانون و آیین شهروندی
وابستگی و تعلق خاطر شهروندان به حقوق و آزادی های خود و مقابله با اعمال فشارهای حکومتی ، عاملی موثر در
پایداری و حفظ حقوق آن ها در جامعه می باشد. قوانین اساسی کشورها ، از جمله قوانین اساسی کشور ما ، به ویژه
در اصل ۲۶ یا به رسمیت شناختن تشکیل و فعالیت احزاب و جمعیت ها که ناشی از اوصاف اجتماع پذیری انسان ها می
باشد ، شهروندان را قادر می سازد تا اشخاصی که دارای تمایلات مشترک فرهنگی ، سیاسی و اقتصادی و... هستند ،
در کنار یکدیگر قرار گرفته و به عنوان یک توده نیرومند ، با حاضر شدن در صحنه های مختلف در احقاق حقوق و آزادی
های خود در محیط سایبر در تلاش و تکاپو باشند. همچنین به موجب اصل ۲۷ قانون اساسی در هنگام بیان مطالبات یا
اعتراضات یا دفاع از حقوق خویش با تشکیل نهادهای مدنی و راهپیمایی های قانونی به جلب افکار عمومی و رعایت و
حفظ حقوق قانونی را به نمایش می گذارند.

نهادهای ملی ، تحت عناوینی همچون « کمیسیون حقوق بشر » یا « هیات های واسطه » اختیارات نظارتی و مشورتی
نسبت به حقوق بشر و شهروندان در سطح ملی و بین المللی تجربه شده است.

این نهادها اصولا با مکانیسم های اخطار ، توصیه و یا طرح دعاوی و شکایات دریافتی افراد و گروه ها در مراجع ذی صلاح ،
ایفای وظیفه می کنند.

لایحه حقوق شهروندی و تاثیر نهاد ملی دفاع از حقوق شهروندی ، تیرماه ۱۳۸۳ پس از تصویب توسط دولت انتشار یافت.
ماده ۹۹ این لایحه تاثیر نهادی را به منظور توسعه و حمایت از حقوق شهروندی و اجرای مقررات این لایحه پیش بینی
نموده بود و تمامی نهادهای حکومتی موظف بودند با این نهاد همکاری کنند.

وظیفه این نهاد ملی آموزش و ترویج حقوق شهروندی ، اطلاع رسانی داخلی و بین المللی در زمینه حقوق شهروندی و
نظارت بر اجرای قانون حقوق شهروندی و بررسی شکایات دریافتی است.

کمیسیون حقوق بشر اسلامی با اساسنامه ای مستند به اصل ۱۵۶ و بند اول اصل ۱۵۸ قانون اساسی از سال ۱۳۷۳ در قوه قضاییه تشکیل گردیده است.

در مجلس شورای اسلامی ، موضوع ایجاد یک کمیته حقوق بشر و شهروندی با همکاری قوه قضاییه به عنوان یک نهاد مستقل صیانت از حقوق طبق موازین داخلی و اصول بین المللی پیگیری و مشروح وظایف آن تدوین شد.

در واقع کمیسیون از جهت قوای مبتنی بر حقوق اسلامی است ؛ اما این امر مانع از فعالیت در زمینه حقوق بین المللی بشر نیست و با الهام از تاکید اصلی منشور جهانی حقوق بشر مبنی بر حفظ کرامت ذاتی انسان با تشکیل کمیته های علمی و کمیته مراقبت و پیگیری های داخلی و خارجی ، کمیته امور زنان و کمیته مشارکت های مردمی در جهت انجام وظایف و رسالت اصلی خویش در راستای اهتمام به اجرای دقیق اصول ۸ و ۱۹ تا ۴۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی مربوط به ایفای وظیفه شرعی و قانونی نظارت همگانی و تحکیم حقوق شهروندی در پیشبرد حقوق فردی و اجتماعی شهروندان انجام وظیفه می نماید.